

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Redni občni zbor

Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani se vrši

na belo nedeljo dne 24. aprila 1927 ob 8. uri zjutraj v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekov trg.

Dnevni red:

1. Konstituiranje.
2. Poročilo uprave in nadzorstva.
3. Absolutorij.
4. Volitev.
5. Predlogi in pritožbe.
6. Proračun.
7. Poročilo delegata Središnjega odbora.
8. Slučajnosti.

Aktivno pravico na občnem zboru imajo samo pravnomočno izvoljeni delegati Krajevni odbor ali njih namestniki. Izkazati se morajo s pravnimi pooblastili.

Na predvečer dne 23. aprila t. l. se vrši delegatska anketa v krojačnici Vojne pomoči v Šentpeterski vojašnici. Delegati, ki reflektirajo na preskrbo prenočišč morajo pravočasno javiti.

Poročilo uprave Oblastnega odbora za občni zbor dne 24. aprila 1927.

Društveno leto gre h koncu, dne 24. 4. t. l. se bo zaključilo. Zato je treba da pregledamo delovanje naše organizacije, da bomo videli kakšne uspehe je rodilo.

Kar je Oblastni odbor kot izvršitelj poverjene mu naloge storil, je, mogel storiti le s sodelovanjem svojih krajevnih odborov in celokupnega članstva, zato je predmet, katerega vsebuje to poročilo delež celokupne organizacije v Sloveniji, iz katerega moremo spoznati njeno moč in veljavo.

V splošnem je treba beležiti napredek, to bo uvidel vsak, kdor bo natančno premostril delokrog, ki je vedno obširnejši in ki ga v glavnih potezih opišemo.

Da bo moglo dobiti članstvo za občni zbor jasno sliko, zlasti pa delegati vse pogoje za svojo važno nalogo na občnem zboru, podaja Oblastni odbor že sedaj svoje poročilo tako, da ga bo imel vsak dovolj časa pregledati.

Želi pa, da bi našlo poročilo primerne ocene, zlasti pa odmeva za bodoče temelje, ki jih bo treba predvideti za novo društveno dobo.

V popolnem prepričanju in zavesti, da je odbor deloval z največjo skrbnostjo in agilnostjo, podaja uprava svoje poročilo.

Pripomniti je treba, da se nanaša poročilo v kolikor se tiče administrativnih poslov le na čas po izrednem občnem zboru dne 6. junija 1926, na katerem je bil podan ves referat bivšega izvršnega odbora, ki je bil razrešen in izvoljen nov Oblastni odbor za ljubljansko in mariborsko oblast.

Poročilo je sledeče:

Glavni problemi delovanja:

Odbor je natančno zasledoval vedno izvajanje invalidskega zakona in potek našega vprašanja, poleg tega pa iskal vsake prilike, da bi se dalo kaj zboljšati. V prvi vrsti je dajal inicijativo državnim oblastvom, za čimvečja sredstva in boljše pravno podlago za posamezne naše pravice.

Kmalu po svoji izvolitvi je pričel nastopati borbo za izposlovanje kreditov našim zavodom.

Posebno za protezno delavnico je bilo treba posredovati, da se je obdržala na svoji višini. Podrobno poročilo glede te borbe je podano v poznejši točki.

Poleg tega je prišel cetinjski kongres. Treba je bilo temeljito pripraviti se, da bi v marsičem zboljšali naš položaj tako v organizaciji sami, kakor v našem vprašanju. Povdarjamo, da smo naleteli tudi na nerazumevanja, ki so rodila razmerje, katero je bilo tedaj itak pojasnjeno v posebnem poročilu. Odbor se je bavil tudi z važnim vprašanjem za postavitev lastnega doma, poleg drugega tudi za oskrbo revne učeče se invalidske mladine. Kuratorij, ki je bil svoj čas na anketi postavljen pa ni dal še prave inicijative za dovršitev.

Z zanimanjem se je odbor bavil tudi, kako bi dal dobro podlago našemu združništvu. Skupno z našo zadrugo je zasledoval vsakovrstne probleme ter o priliki reorganizacije invalidskega združništva, ki se je izvršila oktobra 1926 v Beogradu v vsakem oziru sodeloval tako, da so naši predlogi veliko pripomogli k skupnim ciljem.

Pa tudi v detajlnih vprašanjih je bilo treba veliko intervencij.

Zlasti glede prevedb, nakazovanja pokojnin, v zadevi trafik, obrtniških izpitov, nameščenju invalidov, rešitve vsakovrstnih prošenj je bilo treba posredovanj.

Posamezni odborniki so morali delati intervencije doma, še več pa v Beogradu in Zagrebu. Pojavilo se je zopet važno vprašanje podlage za izvajanje naših pravic, to je državnega proračuna. Odbor je po izkušnjah uvidel ta najvažnejši pogoj ter pričel pravočasno drezati na vse strani in pošiljati resolucije ter iskati zaščite, da nam proračun zagotovi obstoj naših pravic. Rezultat bomo šele videli.

Z veliko zahvalo mora odbor omenjati, da mu je stala pri vseh važnih nastopih vedno na strani in ga podpirala tovariška Zveza bivših vojakov svetovne vojne ter mu v marsičem pripomogla.

Po razjasnitvi teh glavnih potez, hoče uprava podati natančnejše poročilo še v naslednjih detajlnih vprašanjih:

Tajništvo.

Pisarna je bila stalno preobložena. Kolikor bolj se ukinjujejo naši pokrajinski invalidski uradi tem več poslov je prihajalo na naše udruženje. Ker je ukinjen invalidski odsek in se ukini celo oddelek socialne politike, imajo vojne žrtve edino mesto za posredovanje in informacije v naši pisarni. Posli torej od dne do dne naraščajo. Pisarna je reševala dnevne vloge in vršila posamezne intervencije. Vendar je prišlo vmes kako važno nujno večje delo splošnega značaja, ki je odstavilo tekoče posle, da so se izvršili polagoma.

Od izrednega občnega zbora dne 6. junija 1926, pa do sklenitve tega poročila, je došlo Oblastnemu odboru 3414 različnih vlog, ki so že po večini vse rešene.

Posamezni Krajevni odbori so poslali sledeče število vlog:

Bled 14, Brežice 37, Beltinci 36, Bohinjska Bistrica 18, Celje 95, Cerknica 17, Črnomelj 19, Dol. Lendava 32, Dol. Logatec 13, Gorje pri Bledu 20, Gor. Radgona 37, Guštanj 75, Jesenice 45, Kostanjevica 12, Konjice 47, Kranj 50, Kamnik 40, Kočevje 48, Krško 118, Ljubljana 112, Ljutomer 19, Mokronog 30, Moravče 11, Metlika 83, Maribor 168, Murska So-

bota 49, Novo mesto 50, Ormož 55, Ptuj 148, Polzela 24, Ribnica 56, Radovljica 12, Slovenska Bistrica 30, Sevnica 27, Selca nad Škofjo Loko 38, Slovenjgradec 48, Stari trg pri Ložu 4, Škofja Loka 20, Šoštanj 34, Šmarje pri Jelšah 35, Tržič 32, Trbovlje 49, Trebnje 15, Vrhnik 10, Vel. Lašče 55, Zagorje 17, Žiri 44, Žužemberk 19.

Od Krajevnih odborov je poslanih skupaj 1967 dopisov. Od drugih uradov in direktno od posameznih oseb je dospelo 1102 vlogi. Diferenca je pa ono, kar je odbor napravil uradno in sicer 345. Odposlanih je bilo po pošti 2354 dopisov, vse ostalo pa je bilo dostavljeno osebno na razne urade. Med vlogami je bilo v letošnjem letu jako veliko posredovanj za izplačilo pokojnin. Dnevno jih je bilo večje število, tako da so intervencije veliko ovirale ostalo manipulacijo.

Omeniti je treba, da nam je šlo računovodstvo delagiceje min. financ pri tem na roko.

V ostalem so bile vloge za podpore, za posojila, ponovne nadpoglede, obnove postopanja, obrtne izpite, orodje, trafike, kantine, službe, popravilo in napravo protez, pogrebne stroške, prevedbe, sprejem v domove, posredovanja v službah in razna druga posredovanja, dalje v organizacijskih zadevah, glede občnih zborov, obračunov, proračunov nabav, sklepov sej, različnih prireditelj in akcij, posredovanj v različnih vprašanjih.

Precej je bilo v zadnjem času prošelj za odkupnine, katere je bilo treba izpopolnjevati in podati potrebne garancijske izjave. Do sedaj je bilo podanih vsega skupaj 57 garancijskih izjav.

Veliko je imela pisarna opraviti s strankami in dajanju osebnih pojasnil in informacij ter z odpravo intervencij.

Okrožnici Krajevnim odborom sta bili 2, odbor se je raje posluževal lista Vojni invalid, ker ga je dolžan vsak Krajevni odbornik čitati. Uverenj za vožnjo je bilo Krajevnim odborom med letom izdanih nad 2000, za katere niso vsi Krajevni odbori poslali točnih seznamov. Na podlagi seznamov je pisarna izdelala točen imenik članov, katerim izdaja uverenja z naznačbo števil.

Meseca novembra pa je moral Oblastni odbor prevzeti še vse posle Krajevne organizacije v Ljubljani, vsled odstavitve Krajevnega odbora. Posli pisarne so rapidno narastli, ker je bilo treba članstvu delati različne vloge in prošnje, pobirati članarino, sestavljati popisnice itd., tako da je tajništvo prihranilo Krajevni odbor plačo njihovega stalnega tajnika.

Seje in sestanki.

Kar ni bilo letelih poslov, se je reševalo na sejah. Ako je bilo pa treba priprav za akcije in dolgega razmotrivanja, so delovali tudi posamezni odseki na sestankih, med katere se je delo porazdelilo. Odbor je imel od izrednega občnega zbora do zaključka tega poročila 22 rednih in 2 izredni seji.

Prva izredna seja je bila radi protezne delavnice in priprav za protestni shod, druga pa po naročilu delegata Središnjega odbora skupno s Krajevnim odborom radi razčiščenja razmer v Krajevnem odboru.

Oborniki so skoro vedno polnoštevilno posečali seje, le nujni zadržki so kdaj koga zadržali, vsled česar se je opravičil. Član upravnega odbora iz Maribora se ni mogel udeleževati sej radi oddaljenosti, vendar pa je bil v stalnem stiku z odborom.

Na sejah so se obravnavala vsa aktualna vprašanja, o katerih mora v smislu pravil sklepati odbor.

Če je bilo treba pripraviti kak daljši in važni elaborat, je odbor na seji imenoval posebne odseke, ki so delali samostojno. Določil se jim je termin, da so predložili seji v razmotrivanje pripravljeno delo. Po končnem sprejetju se je predmet odstopil pisarni, da ga izvrši. Delovala sta tudi dva stalna odseka in sicer za podpore in za posojila, katere je odbor imenoval pri svojem konstituiranju že na prvi redni seji.

V odseku za podpore so bili tov. Benedik, Mirtič in Peček, pozneje pa mesto zadnjega tov. Tomc.

V odseku za posojila pa so bili tov. Štefe, Dornik in Tomc.

Člani obeh odsekov so dobivali akte v razmotrivanje in izjavo ter stavili svoje predloge sejam.

Po dotičnih predlogih je odbor na seji končno odločal glede podpor ali posojil.

Plenarna seja Središnjega odbora v Beogradu je bila med tem časom le ena in sicer 27. oktobra 1926. Oblastni odbor sta zastopala tov. Tomc in tov. Rus iz Bleda, ki je bil slučajno obnem delegat zadruga.

Plenum je razpravljal predvsem o računskem zaključku in proračunu Središnjega odbora, potem pa o reorganizaciji združništva in nekaterih tekočih poslih.

Dne 22. avgusta 1926 je odbor sklical delegatsko anketo, radi redukcij v protezni delavnici in ureditve dijaškega ustanovnega fonda. Anketa je bila združena s protestnim shodom. Od strani delegatov je bila slaba udeležba, vendar smo pa mogli beležiti uspehe.

Postavila je tudi kuratorij za ureditev dijaškega ustanovnega fonda (Oblastni odbor skupaj s tov. Belinom, Škrabcem in Goležem) kateri kuratorij pa se na sklicanje ni polnoštevilno odzval.

Oblastni odbor je imel tudi svojega člana tov. Benedika v odboru Zveze bivših vojakov, njenih sej pa se je udeleževalo več naših odbornikov, ker smo podvzemali veliko skupnih akcij.

Sprememb v odboru ni bilo, le tov. Peček je moral nastopiti začetkom januarja bolezenski dopust ter se podati iz Ljubljane na svoj dom, vsled česar se ni mogel več udeleževati dela v odboru.

Organizacija.

Oblastni odbor je pošiljal svoje delegate skoro na vse Krajevne občne zbornice. Ob tej priliki so revidirali tudi knjige in poslovanje.

Radi prevelikega števila občnih zborov, so delegati izostali le v par krajih, kjer jih niso izrecno zahtevali in je imel odbor prepričanje, da je vse v redu izvršeno. Posebne revizije je moral Oblastni odbor opraviti pri Krajevnim odboru v Dol. Lendavi, kjer je nastalo neko razmerje pri društveni trafiki; v Metliki, kjer so nastali spori med odborom radi poslovanja in v Ljubljani, kjer je ugotovil velike nepravilnosti.

Izredni Krajevni občni zbori so bili v Dol. Lendavi, v Ljubljani, v Mariboru, na Vrhniki in v Šoštanju.

Pripomniti je treba, da je izredni občni zbor v Ljubljani izpadel za našo organizacijo nepovoljno vsled opozicijskega nastopanja nekaterih ljudi. Potek ni bil skladen s pravili, tako da je vpovstavitve rednega poslovanja od strani Oblastnega odbora še v teku. V Mariboru je bilo radi tamošnjih razmer med člani prepovedano začasno vsako nadaljnjo zborovanje, vendar pa se je posrečilo izrednim občnim zborom dne 13. 3. t. l. napraviti reorganizacijo po novih pravilih in vpovstaviti redne odnose.

Na Vrhniki je bil na rednem občnem zboru tako slab odziv članstva, da je bilo treba misliti na likvidacijo. Vendar se je na splošni poziv Oblastnega odbora na izrednem občnem zboru dosegla častna udeležba, da je organizacija zopet poživljena. V Dol. Lendavi pa je bilo treba spremeniti odbor.

Vse posle Krajevnih odborov v Mariboru in Ljubljani je moral voditi Oblastni odbor, kar je zelo povečalo njegovo delo.

Mariborske posle je sicer administrativno vršilo tamošnje postavljeno začasno vodstvo na čelu tov. Goleža, le sklepe je moral vršiti Oblastni odbor. Pač pa je moral Oblastni odbor prevzeti popolnoma tudi vse administrativne posle Krajevnega odbora v Ljubljani, katere mu je predal delegat Središnjega odbora tov. Kosanović na podlagi pravil o priliki, ko je bil poslan, da razčisti razmere.

Ustanovni občni zbor se je vršil dne 27. III. t. l. v Marenbergu, tako da smo dobili tam nov Krajevni odbor. Vsega skupaj imamo sedaj 49 Krajevnih odborov.

S poskusi reorganizacije pa ni bilo mogoče oživeti starih podružnic v Kozjem in Šent Jerneju.

Statistika.

V zadnjem letu je bilo izdanih 915 novih članskih knjižic. Napravljenih novih popisnic pa je bilo okoli 1200, vendar pa vse napravljene knjižice niso dvignjene. Opažati je bilo, da članstvo zelo pristopa k udruženju, vendar pa je še precejšnje število, ki nima novih članskih knjižic.

Delovanje v posameznih vprašanjih.

Prevedba in nakazovanje pokojnin sta se pospeševala kar najodločneje. Na vsestranske pritožbe je Oblastni odbor stopil v stik s Središnjim odborom, dobil od njega poziv naj zbere pregled neprevedenih slučajev pri sodiščih. S pomočjo okrožnice Krajevnim odborom in direktnimi zaprosili sodišč, je zastavil popolni pregled stanja prevedb. Na dotično intervencijo so dobila sodišča nalog od Ministrstva pravde, da izvrše prevedbe vsaj do konca 1926. Sodišča so z ozirom na to pospešila delo, vendar še ni popolnoma gotovo. Oblastni odbor je tudi pri posameznih sodiščih interveniral, kjer je dobil podatke Krajevnih odborov.

Tudi glede nakazovanja pokojnin intervenira Oblastni odbor stalno od slučaja do slučaja. Vendar pa je treba omeniti, da gre nakazovanje hitro od rok, le preveliko zadržkov je vsled nepravilnosti sklepov ali pa da isti ne dosepejo uradnim putem od sodišč.

~~~~~

Izredni občni zbor

Krajevne odbora Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani

se vrši

na cvetno nedeljo dne 10. aprila t. l. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo o delovanju od zadnjega izrednega občnega zbora.
2. Glasovanje o razrešitvi še nerazrešenega starega odbora.
3. Volitev.
4. Slučajnosti.

Pravico prisostvovati ima le vsak redni član, ki ima po pravilih plačano članarino. Izkazati se mora s člansko knjižico ali s posebnim vabilom, ki so razposlana.

~~~~~

Materijalna pomoč se je ravnala po proračunu. Sklad za podpore v znesku 60.000 Din, ki ga predvideva proračun, se je razdelil v smislu sklepa lanskega občnega zbora med Krajevne odbore po proporciju pravilno organiziranega članstva.

Razdelitev je bila sledeča:

Beltinci 2500 Din, Brežice 500 Din, Bohinjska Bistrica 280 Din, Celje 5430 Din, Cerkljica 900 Din, Črnomelj 1590 Din, Dol. Lendava 2020 Din, Gorje 400 Din, Dol. Logatec 470 Din, Guštanj 1740 Din, Jesenice 1640 Din, Kostanjevica 220 Din, Konjice 2020 Din, Kranj 2120 Din, Kamnik 590 Din, Krško 980 Din, Kočevje 2040 Din, Ljubljana 7260 Din, Ljutomer 310 Din, Mokronog 880 Din, Moravče 430 Din, Metlika 520 Din, Maribor 4950 Din, Murska Sobota 3570 Din, Novo mesto 760 Din, Ormož 1060 Din, Ptuj 2500 Din, Polzela 1140 Din, Ribnica 1440 Din, Radovljica 890 Din, Slovenska Bistrica 440 Din, Sevnica 680 Din, Šmarje pri Jelšah 1070 Din, Selca nad Škofjo Loko 850 Din, Škofja Loka 780 Din, Šoštanj 960 Din, Št. Jernej 330 Din, Slovenjgradec 1850 Din, Stari trg pri Ložu 550 Din, Trbovlje 780 Din, Trzin 1150 Din, Trebnje 1490 Din, Vrhnika 1280 Din, Vel. Lašče 1300 Din, Zagorje 500 Din, Žužemberk 220 Din, Žiri 1200 Din.

Kot poznavalci razmer članov, so Krajevni odbori na sejah sklepali o podporah in jih predlagali Oblastnemu odboru v odobritev in izplačilo.

V izplačilo radi tega, ker Oblastni odbor ni rezerviranih fondov nakazal direktno Krajevnim odborom, pač pa so ostali pri njem založeni. Takoj po razdelitvi je moral nadzorni odbor preprečiti nakazilo, ker so se pokazala nepravilna nakazovanja in celo izrabljanja.

Oblastni odbor je moral nekatere od strani Krajevnih odborov odobrene podpore sistirati, ker niso bile podane zadostne potrebe ali pa je bil kredit že izčrpan.

V kolikor so si nekateri Krajevni odbori svoje podporne sklade prihranili, je Oblastni odbor sklenil, da se jim vpišejo v dobro za prihodnje leto.

Iz kredita za potujoče invalide v znesku 5000 Din, je Oblastni odbor izplačal skupaj 1064.50 Din, ostalo gre za prihodnje leto.

Posojila so se izdala proslcem iz razpoložljive svote 75.000 Din že skoro v prvi polovici leta, ker je bil vedno naval prošni.

Posojila so bila izdana 29 proslcem, odobreno toda se ni moglo izplačati je bilo še 12 proslcem, 30 prošni je moralo biti odklonjenih, deloma tudi radi nezadostnih garancijskih pogojev.

Prekmurcem, za katere je bil določen posebni sklad, je bilo izdanega skupaj 27.500 Din, in sicer je bilo ugodeno 6 proslcem.

Koncesije. Za kinokoncesije je bilo sklenjeno v celem društvenem letu 14 novih pogodb. Stalni podjetniki se drže še precej točno pogodb, le potovalni, od katerih jih mnogo sploh ne deluje, izostajajo.

Za trafike je Oblastni odbor napravil več pismenih intervencij in tudi po svojem delegatu posebno interveniral pri Oblastnem monopolnem inšpektoratu v Zagrebu. Za največjo korist vojnim žrtvam, da bi se podeljevanje novih trafik omejilo ker jih dobivajo nezaščiteni v škodo eksistence trafikantov vojnih žrtv, ki se samo od tega žive, da bi ostalo družabništvo za vojne žrtve in da bi se lahko poljubna trafika v rokah nezaščitenca oddala vojni žrtvi, smo našli žal še malo odmeva, ker se ozirajo na razmere v drugih pokrajinah, kjer menda naša organizacija dovolj ne nastopi.

Pač pa je Oblastni odbor posredoval pri mnogih prošnjah, da so dobili člani trafike in jih tudi materijalno s posojili podprli.

Za proteze je ravnotako Oblastni odbor v mnogih slučajih posredoval. Posebno važno pa je bilo, da je podvzel boj za rešitev Protezne delavnice. Kakor že uvodoma omenjeno, je bila delavnica v nevarnosti za obstoj in zmožnost dela. Dvakrat se je vršila redukcija tekom pol leta in odpuščenih je bilo nad 10 delavcev. S protestnim shodom in raznimi intervencijami na vseh straneh, je bila sprejeta večina delavcev nazaj in odstranjena vsaj najhujša nevarnost. Tudi za denarna sredstva tej delavnici se je večkrat interveniralo v ministrstvu.

Za razne potrebe in prošnje sploh je bilo napravljeno mnogo intervencij v ministrstvu socialne politike. Posebno za sprejem v invalidske domove ali v zdravilišča je bilo dosti slučajev, ki so bili rešeni po intervenciji udruženja. Slabše je bilo glede materijelnih podpor in orodja, ker uprava Narodnega invalidskega fonda do zadnjega ni dala nikakega odmeva. V zadnjem času se je to pričelo.

Veliko prizadevanje je imel Oblastni odbor za imenovanje obrtno izpraševalnih komisij. Napravil je mnogo predlogov in osebno interveniral. Izgovori so bili radi krajevnih zaprek, vendar je pa prišla stvar v zrel štadij, da bo kmalu rešena.

Pri stokovnih komisijah za izbiro poklicev, je imel Oblastni odbor svojega stalnega člana, ki se je udeležil med letom vseh komisij.

Za zboljšanje invalidskega vprašanja je Oblastni odbor delal ob vseh prilikah. Za revizijo invalidskega zakona, za kar je pripravljala svoje predloge ni bilo izgleda, imel je pa mnogo skrbi, da se zasigura podlaga vsaj temu invalidskemu zakonu.

Ravno v zadnjem času pred sprejemanjem državnega proračuna je moral pričeti energično nastopati. Poslal je svoje spomenice, resolucije in predloge na razna kompetentna mesta. Iskati je moral zaščite pri različnih faktorjih. V rokah ima več pozitivnih odgovorov, upati je tudi, da se bo položaj rešil, kar bo pa pokazala bližnja bodočnost.

Združništvo je Oblastni odbor posvetil veliko pažnje. Sodeloval je skupno z zadrugo pri raznih akcijah, zlasti za vpovstavitve krojaške delavnice, ki se je izvršila. Mnogo problemov v tem smislu je še nerešenih in čakajo intenzivnega dela. Tako je predvidel Oblastni odbor zidanje lastnega doma, ki naj bi služil v prvi vrsti za združne delavnice, poleg tega pa bi našlo zavetišče nekaj bednih učečih se invalidskih otrok. Podlaga za to je deloma že dana, treba je bilo skrbnega razmotrivanja in ga bo še treba, če se hoče ta koristna ideja uresničiti.

List Vojni invalid je bilo treba podpirati. Članstvo se je prav malo zavedalo svojega važnega glasila. Ustaviti je bilo treba med letom list vsem, ki ga niso plačali, tako da se je naklada znatno zmanjšala. Vendar je pa z poznejšo agitacijo pričela zopet rasti in želeli bi bilo, da pridejo naši ljudje res do prave zavesti.

Blagajniško poročilo.

Osebnne izdatke tvorijo plača stalnega tajnika, blagajnika, tipkarice, sluge in pomožne pis. moči, ki se pa namesti le v slučaju, ako prednavedene moči ne zmorejo dela.

Aktiva. **Račun bilance Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani za leto 1926.** Pasiva.

	Din	p	Din	p		Din	p	Din	p
1. Blagajna			917	45	1. Fond za zadrugarstvo			53.354	32
2. Vloge:					2. Fond za podpis deležev pri In-			53.647	—
Ljubljanska kreditna banka, tu .	125.950	—			validski zadrugi				
Mestna hranilnica, tu	139.155	—			3. Fond za podpore dijakom vojnih			100.000	—
Komercialna banka, d.d., tu . .	37.390	—			žrtev				
Poštna hranilnica, tu	4.653	18	307.148	18	4. Fond za podpore članom Kra-			16.800	—
3. Efekti			3.100	—	jevskih odborov			993	10
4. Posojila			164.337	43	5. Depozit			408.773	30
5. Blago			11.727	80	Saldo				
6. Markice			313	70					
7. Premičnine			7.500	—					
8. Krajevni odbori			15.786	29					
9. Dolžniki			44.723	57					
10. Reklama »Invalid«			412	—					
11. Središnji odbor			67.330	—					
12. Inventar			10.271	30					
			633.567	72				633.567	72

Pregledal in v redu našel:

NADZORNI ODBOR:

Predsednik:

Miroslav Osana, l. r.

Člani:

Janko Moser, l. r. Albin Bevc, l. r. Bogomil Plehan, l. r.
Jernej Bajželj, l. r.

UPRAVNI ODBOR:

Tajnik:

Stanko Tomc, l. r.

Blagajnik:

Miha Sernec, l. r.

Predsednik:

Matko Štefe, l. r.

Člani:

Josip Mirtič, l. r. Miroslav Benedek, l. r. Feliks Dornik, l. r.
Ivo Vuk, l. r.

Izdatki. **Pregled izdatkov in dohodkov Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov za leto 1926.** Dohodki.

	Din	p	Din	p		Din	p	Din	p
I. Osebni izdatki:					I. Redni dohodki:				
1. Plače stalnega osebja	51.000	—			1. Članarina	4.558	50		
2. Plače pomožnega osebja	12.000	—	63.000	—	2. Obresti	22.311	15	26.869	65
II. Materijalni izdatki:					II. Izredni dohodki:				
1. Pis. in manip. stroški			13.966	79	1. Koncesije			258.562	20
2. Kurjava in snajenje			4.038	81	2. Darila			11.190	25
3. Potni stroški			29.112	40	3. Razno			4.702	90
4. Bolniška blagajna			2.945	40					
5. Subvencija listu »Vojni invalid«			35.193	—					
6. Podpore			90.814	50					
7. Statistika in reorganizacija . .			3.036	50					
8. Kongres v Ženevi			6.480	—					
9. Izredni izdatki			5.241	55					
10. Nepredvideni izdatki			31.522	07					
11. Odpis inventarja			9.930	30					
Prebitek			6.043	68					
			301.325	—				301.325	—

UPRAVNI ODBOR:

Tajnik:

Stanko Tomc, l. r.

Blagajnik:

Miha Sernec, l. r.

Predsednik:

Matko Štefe, l. r.

Člani uprave:

Miroslav Benedek, l. r. Josip Mirtič, l. r. Ivo Vuk, l. r.
Feliks Dornik, l. r.

Pravilnost stanja potrjuje:

NADZORNI ODBOR:

Predsednik:

Miroslav Osana, l. r.

Člani:

Bogomil Plehan, l. r.
Albin Bevc, l. r.
Janko Moser, l. r. Jernej Bajželj l. r.

Račun glavnice.

Končno premoženje 31. decembra 1926	408.773	30	Začetno premoženje 1. januarja 1926	402.729	62
			Prebitek v letu 1926	6.043	68
	408.773	30		408.773	30

Materijalni izdatki so pojasnjeni že s tekstom samim. Postavke za pis. potrebščine, kurjavo, subvencija listu »Vojni invalid«, statistika in reorganizacija so za malenkostne svote večje, kot pa je bilo v proračunu predvideno. Vzrok je iskati v tem, ker so se morala ob predvidbi dati tiskati za erar po zakonu predpisana potrdila za tuk. računovodstvo za vojaške mirovine, ker je bilo vsled prevedb več dopisovanj s člani in podružnicami, pri kurjavi pa je participirala tudi naša zadruga.

Za enkratne podpore je tozadevno postavko v proračunu zvišal redni občni zbor bivšega IO.

Stroške za kongres v Ženevi v l. 1925 so izkazani šele letos, ker ob sestavi bilance za l. 1925 še ni bilo jasno, ali bo SO plačal potni račun delegata ali ne.

Med izrednimi izdatki so zaračunani razni pravdni stroški, stroški OO ob priliki pogreba umrlega tov. Ivo Sterleta, stroški za kongres v Cetinju, izredni občni zbor IO ob priliki likvidacije in stroški za dve delegatski anketi.

Dohodki.

Glavni dohodek tvorijo še vedno kinokoncesije. Pri teh in obrestih se je doseglo v proračunu predvidene zneske, kljub temu, da se

je moralo vsled splošnih slabih finančnih prilik znižati prispevke in kljub znižanju obrestne mere.

Med darili je zapopadana subvencija vel. župana ljublj. oblasti, razne dohodke pa tvori dobiček in prodaja članskih knjižic in drugih tiskovin.

Bilanca.

Kot je razvidno iz bilance je denar naložen v sigurnih zavodih. Račun pri Komercialni banki je le predhoden in se denar, ki ga plačajo kinopodjetniki za nas vedno dviga, da taka vloga ne doseže prevelike svote.

Pod efekti so delnice Zadruga A. A. v Beogradu.

Saldo brezobrestnih posojil tvori največjo postavko. Posojila so bila izdana samo proti sigurnemu poroštvo za osamosvojitve obrtnikom in kmetom, ki so dobili zemljo od agrarne reforme in tudi uradnikom za nabavo oblačil. Pod »Premičnine« so mišljene barake in avtomobil.

Krajevni odbori nam dolgujejo na članarini, tiskovinah in brošurah Din 15.786.29. Pod dolžniki pa so zapopadeni prispevki kinopodjetij za mesec december 1926, ki do 31. 12. 1926 še niso bili plačani, pa so zapadli v plačilo.

V znesku Din 67.330.— je zapopaden monopolni fond in druge terjatve OO napram SO. Postavka fond za zadrugarstvo korespondira s postavko med aktivni »Središnji odbor« in je 75% vsota, ki nam je pripadla od zadnjega obroka od monopolnega fonda. Rezervirano je za zadruga, ki se imajo še ustanoviti.

Odgovor na spomenico.

Oblastni odbor je napravil v zadnjem času več spomenic in resolucij na razna mesta v svrhu izboljšanja našega položaja z državnim budžetom, ki ima zasigurati bodočo podlago našemu stanju.

Zadnje spomenico, ki jo je napravil skupno z Zvezo bivših vojakov svetovne vojne na g. ministra za socialno politiko, je objavil v zadnji številki našega glasila.

Na to spomenico je prejel Oblastni odbor odgovor ministrstva za socialno politiko v Beogradu, o katerem je potreba, da naše čitatelje obvesti:

1. Glede davčnega cenusa, ki je za podlago siromašnosti po invalidskem zakonu, omenja odgovor, da je gospod minister podvzel potrebne korake, da se census poviša od 20 Din na 30 Din neposrednega davka, kakor je v invalidskem zakonu.

2. Za odkupnine invalidnin je vnešena v novi budžet 1927/28 vsota 2 milijonov dinarjev.

3. Prošnje za pomoč i. s. posojila, podpore, orodje, obleko itd. dospele so zelo redko inval. odelnju ministrstva in še te v največ slučajih brez vsakih potrebnih podatkov. Zato so bile vse vrnjene radi podatkov in dokler ne dospejo nazaj, jih ni mogoče rešiti. Od 1. febr. do 10. marca t. l. je došlo 51 prošenj za razne pomoči, ki se sedaj nahajajo pred upravo Narodnega invalidskega fonda v svrhu rešitve. Iste so poslale od g. velikega župana z vsemi potrebnimi dokumenti.

4. Glede brezplačnega zdravljenja je v zakonu vse pojasnjeno.

5. Glede prevedb po novem zakonu se je že večkrat urgiralo pri ministrstvu pravde.

Fond za popis deležev pri zadrugi pa tvori 25% onih obrokov monopolnega fonda, od katerih si je smela organizacija za svoje potrebe to pridržati. Seveda se bo denar porabil tudi za zadrugarstvo, toda ne v obliki darila, temveč s podpisom deležev, tako da bo organizacija tudi tu imela kontrolo in vpliv.

V znesku depozit je zapopadeno premoženje bivše podružnice v Mariboru, katere likvidacijo vodi OO sam.

H koncu mora Oblastni odbor pripomniti, da so se vršili nanj različni nekvalificirani in neosnovani napadi iz invalidskih vrst po Ljubljani, vendar ga pa to ni motilo pri njegovem delu, pač pa je to zelo škodilo ugledu organizacije. Vse to ni zmanjšalo njegovega stališča in trdne volje in bo tudi v tem razpoloženju s popolno zavestjo, da je storil kar je velevala dolžnost, čast in poštenje stopil pred one, ki so ga poverili.

6. Za izplačilo zaostalih invalidnin je vnešena v novi budžet gotova vsota, kolikor so dopuščale prilike.

7. Obnove postopanja so dostavljene ministrstvu v odobrenje. Predmeti se rešujejo po vrsti, ker pa jih je zelo veliko, jih ni mogoče naenkrat rešiti.

Iz vsega tega še ne vidimo sanacije našega mizernega vprašanja.

Povišek davčnega cenusa bo pač veliko izboljšal, ako se bo uresničil. Pač pa za odkupnine za celo državo po naši uvidevnosti ne pomeni vsota dveh milijonov skoro nič. Sklepati bi bilo torej, da bodo odkupnine prav majhne, ali pa zelo redke.

Glede brezplačnega zdravljenja je pač v zakonu precej natančno popisano, ali vse dotično se malo upošteva.

Uradni zdravniki nočejo zastoj lečiti, niti pregledovati in izdajati spričeval v vsakem slučaju. Tudi ni nikjer običajno, da bi imel invalid, ako ga zdravnik napoti v bolnico, predvideno brezplačno vožnjo.

Vse to bi bilo treba urediti, da bi se izvajalo, da ne bo samo natančno popisano.

Tudi lani je bila v budžet vnešena vsota za zaostale invalidnine, toda bila je tako majhna, da nismo ničesar čutili od nje.

Kar pa se tiče obnov postopanja, je jasno, da bi jih morala reševati le sodišča. Ker pa je višje sodišče res preobloženo, bi bilo na mestu, ugoditi naši že večkratni prošnji za upostavitev vsaj začasnega oddelka višjega invalidskega sodišča v Ljubljani, kajti naši siromaki ne morejo čakati leta in leta.

Politične beležke.

Davidovičeva obtožba proti notranjemu ministru Maksimoviču! Demokratski klub je vložil obtožbo proti notranjemu ministru. Obtožbo je podpisalo 51 poslancev, med njimi 4 zemljoradniki. V glavnem se obtožuje radi nezakonitosti, ki jih je zagrešil kot notranji minister pri skupščinskih volitvah dne 8. februarja 1925, pri občinskih volitvah dne 15. avgusta 1926 in končno pri volitvah v oblastne skupščine dne 23. januarja 1927. Obtožnica dokumentarno navaja več primerov očitnega nasilja. Maksimovič je tekom svojega ministertva imenoval veliko uradništva brez moralne in šolske kvalifikacije. Uradniki, ki niso bili Maksimoviču

po volji, so bili odpušteni iz službe, čeprav so imeli drugače potrebno kvalifikacijo.

Ekspoze zunanjega ministra. Zunanji minister dr. Perić je v proračunski debati govoril o zunanjepolitičnem položaju in ugotovil, da hoče naša država vsa sporna vprašanja dosledno rešiti v duhu društva narodov. Z Italijo hočemo živeti v dobrih odnosih. Zelo pa je razburila našo javnost albansko-italijanska pogodba, ker bi sodeč po enem delu besedila lahko postala nevarnost za naše dobre odnose napram državam, ki so pogodbenice in za mir sploh. Zahtevamo neodvisnost Albanije in naše načelo ostane slej ko prej:

Balkan balkanskim narodom. Minister je končal svoja izvajanja z besedami: Mi pozivamo vso Evropo, da se prepriča o naši konkretnosti. Poslednje dni so se v javnosti razširile alarmantne in neverjetne vesti o naših vojnih pripravah in namerah, da v Albaniji izrovemo prevrat. Jaz sem dejal, gospodje, in ponavljam najenergičneje, da je naša kraljevina vedno želela in da želi politiko miru in da je bila vedno daleč od vsakih avantur. Za to in takšno politiko miru, ki nam je zelo potrebna, smo pripravljeni vedno priložiti dokaze in smo pripravljeni, to izjavljamo svečano, pristati v anketo celega sveta. Naj izvolijo priti vojni in drugi strokovnjaki vsega sveta, mi jih pozivamo. Taka anketa bo lahko ugotovila, jamčim vam, da bo na licu mesta lahko ugotovila neistinitost in tendencioznost vesti o naših pripravah za vpad v Albanijo, ki so bile lansirane v namenu, da se nam podtakne krivda, ako bi bilo prišlo v Albaniji do kakšnih neredov.

Brezvestne intrige fašistovske Italije. Tiranski pakt naj bi priklenil Albanijo k Italiji. Priznanje Besarabije po rimski vladi naj bi Romunijo izločil iz vpliva Male Antante. Končno so znane intrige italijanske v Bolgariji in Grčiji ter na Madžarskem. Okrog in okrog naj bi bila Jugoslavija obkoljena od samih sovražnikov, da bi bil potem posel lažji, da nas napade in oslabi naše jadranske postojanke. Da pa maskira Italija svoje sovražne ukrepe proti naši državi, je z rafiniranimi diplomatskimi intrigami hotela uveriti vso evropsko javnost, da je pri nas središče večnih nemirov, da smo bojaželjni, da hočemo napasti Albanijo, dočim je Italija miroljubna in noče ničesar drugega, kakor zagotoviti mir na Balkanu. Italijanski časopisi so pretekli teden objavljali senzacionalne vesti o vojnih pripravah Jugoslavije proti Italiji in proti Albaniji, ki jo hočejo napasti jugoslovanske čete. Uradna rimska Agenzia Stefani je te zločinske klevete razširjala po svetu. Londonski »Times« je vse priobčil in namignil Jugoslaviji, da naj se ne spušča v avanture. Italijanska igra je bila tako spretno uprizorjena, da je v svetovnem časopisju zavreščalo in da je vse kazalo s prstom na jugoslovanske hujskače. Italija je poslala — kar pa sedaj zanika — preko svojih evropskih poslanikov vsem državam cirkularno noto, da ne more mirno gledati priprav v Jugoslaviji, že zato ne, ker ji Italijansko-albanska pogodba predpisuje dolžnost intervencije. Naše zunanje ministrstvo je odločno dementiralo italijanske intrige. Ugoden je bil vtis ekspozeja zunanjega ministra Perića, ki je pozval Evropo, da pošlje posebno mednarodno komisijo, da kontrolira in ugotovi neresničnost teh trditev. Tedaj se je pa Evropa streznila in spregledala italijanske intrige. Francija in Anglija sta Italiji nasvetovali, da preneha s takimi stvarmi. Italijanski fašizem je doživel za svoje klevete sramoto pred celim svetom. Italijanska vlada je sedaj v neprijetnem položaju, da mora sedaj preključevati stvari, ki jih je lansirala v svet in tajiti obstoj cirkularne note, katero je poslala svojim evropskim poslanikom. Obsodba Italije je popolna.

Fašisti tajijo svojo nasilno politiko proti Slovanom. Slovenski poslanec dr. Besednjak je v rimskem parlamentu imel govor o raznarodovanju Slovencev v Italiji potom italijanskega šolskega ponka ter je pokazal svetu, kako fašisti zatirajo Slovence in Hrvate. Sedaj odgovarja ultrafašistovski »Impero«, da to ni res ter govori, da je tisto majhno število Slovencev, ki je slučajno prešlo pod Italijo, imelo nezaslusno srečo približati se svetlemu plamenu italijanske civilizacije. Zmerja dr. Besednjaka, da se je predrznil govoriti kaj takega in pripominja, da mu tega ni zameriti, ker je to politična lastnost Slovencev, trditi neresnico. Smatrati moramo pač tak nastop tujerodnega poslanca za grob incident in dokaz o njegovem grobem čustvovanju do Italije. Poslanec dr. Besednjak naj ve, da bo rimska Italija s svojo civilizacijo znala tudi one podložnike, ki niso italijanskega materinskega jezika, vladati z italijansko pravičnostjo. — Evo, kako »razume« svetli plamen italijanske civilizacije in rimske pravičnosti italijanski fašizem.

LISTEK.

JAK LONDON:

Biser.

(Iz knjige »Južnomorske zgodbe«. Prevel Iv. Vuk.)

Kljub svoji okorni zgradbi plove »Aorai« gibčno v rahlem vetriču. Da ne nasede, jo pusti kapitan jadrati daleč k otoku, predno jo obrne. Otočič Hikueru je ležal nizko. Bil je to krog finega koralnega peska, širok sto komolcev, dvajset milj v obsegu in tri do pet čevljev nad morsko gladino. Na dnu ogromne, kakor steklo čiste lagune so ležale mnogobrojne biserne školjke in s krova jadrnice so se videli na drugi strani krog ozkega otočiča potapljači pri delu. Laguna sama pa ni nudila za trgovsko jadrnico vhoda. Pri ugodnem vetru so mogle zdrčati skozi plitvi, zaviti kanal barke, ali jadrnice so morale ostati zunaj na morju in odposlati svoje majhne čolnice.

»Aorai« je spustila čoln in pol ducata ruja vih, samo s purpurnordečim predpasnikom oblečenih mornarjev je skočilo vanj. Zgrabili so za vesla, med tem ko je stal pri krmilu mlad mož,

v katerem se je poznal po beli tropski obleki Evropejec. Ali to ni bil v celoti. Njegova svetla koža je v blišču solnca, na kateri so se poigravali zlati žarki, izdajala Polinezijca. Isto so storile njegove plave oči.

Bil je Raoul. Aleksander Raoul, najmlajši sin Marije Raoul, bogate Quatrone, ki je imela pol ducata trgovskih jadrnic, kot je »Aorai«.

Skozi kipeči val vrtinec, ravno pred vhodom, si je izvojeval čoln svojo pot v zrcalnočisti mir lagune. Mladi Raoul je skočil na beli pesek in stresel roko dolgemu človeku — domačinu. Prsi in pleča tega moža so bile silne. Ali ostanek desne roke, iz mesa katere je molela več palcev dolga orumenela kost, je pričala o srečanju z morskim volkom, ki je napravil njegovim potapljaškim časom konec ter je postal klečeplazec, ki se je ponižaval za najskromnejše dobrote.

»Ali si slišal, Aleks«, so bile njegove prve besede. »Mapuhi je našel biser — velik biser. Še nikdar se ni našel tak, niti na Hikueru, niti na vseh Paumotu-otokih, niti na vsem svetu. Kupi ga. Ima ga še. In nikar ne pozabi, da sem ti jaz prvi povedal. On je bedak, lahko ga dobiš poceni. Imaš malo tobaka?«

Raoul je šel naravnost h kočici, nad katero se je zibalo zeleno vejevje palme. Bil je ljub-

ljeneč materin in je imel naročilo, da preišče ves Paumotu-otok glede bogastva školjk in v njih skritih biserov.

Bil je mlad poizvedovalec, komaj v drugič v tej lastnosti na potovanju in to mu je zadajalo marsikatero skrito muko, ker je imel malo skušenj v prečenjevanju biserov. Ko mu je pa Mapuhi pokazal biser, se mu je vendarle posrečilo, da je skril svoje občudovanje in obdržal brezbrizhen, trgovski izraz. Biser je bil tako velik, kakor golobje jajce, popolnoma okrogel in beline, ki je blestela v lučih vseh barv. Še nikdar ni videl kaj podobnega. Ko mu ga je spustil Mapuhi v roke, se je čudil njegovi teži. To je pomenilo, da je dober biser. Natančno ga je pregledoval skozi lečo. Bil je brez napake. Njegova čistoča se je spajala z vzduhom. V senci je svetil nežno in blestel milo, kakor luna. Tako prozoren je bil, da se je moral potruditi, da ga je našel v kozarcu vode.

»Kaj pa zahtevaš zanj«, je vprašal z dobro igrano brezbriznostjo.

»Hočem —«, je začel Mapuhi, in za njim sta kimala z obeh strani temna obraza dveh žen in enega dekleta, pritrjavaje njegovim željam. Njih glave, razburjene vsled zadrževanega vzpodbujanja, so bile nagnjene naprej, in njih oči so žarele pohlepno.

Šanghaj pod oblastjo revolucionarne armade. Svetovno kitajsko mesto Šanghaj je prišel v oblast kantonske vlade. Sestavila se je začasna pokrajinska vlada, ki ima namen vzdrževati red in s pogajanjmi do- seči sporazum z inozemci.

Anglija vedno odločneje proti Italiji. Angleški konzul Prucell se je mudil na albanski meji in je izjavil, da ni nikjer videl priprav, da bi Jugoslavija mislila vpasti v Albanijo. Nasprotno pa je v Albaniji ugotovil stvari, ki dajo misliti. Angleška vlada predlaga za Al- banijo garancijski pakt, ki naj zamenja tiransko po- godbo. Italijanske intrige se vedno bolj in bolj razkrin- kavajo.

Sejm ratificiral prijateljsko pogodbo z Jugoslavijo. Poljski sejm je ratificiral ob splošnem odobravanju po- godbo o razsodišču in prijateljstvu med Poljsko in Ju- goslavijo.

Nečuvno desavuiranje stališča naše države. Naš pariški poslanik Spalajkovič, ki je svoječasno osramotil našo državo v Ženevi, se zavzema v bistvu za itali- jansko stališče v našem sporu. Obenem podaja glede preiskave italijanskih obdolžitev izjave, ki so v popol- nem nasprotju s smernicami naše zunanje politike. Mu- soliniju se naravnost klanja in pravi, da smo mu hva- ležni, da je izvolil jamčiti za neodvisnost in celokup- nost albanske države. In tako dalje... Tak človek pač več ne spada med diplomate in se ima takoj odpokli- cati.

Italijanske vojaške priprave. Razni znaki kažejo, da hočeta Italija in Ahmed beg Zogu izzvati upor v Albaniji. Razne vesti potrjujejo te informacije in pra- vijo, da se opaža v Albaniji zbiranje čet z ostjo proti Jugoslaviji. Dobro poučeni krogi pravijo, da bo Italija v najkrajšem času zasedla albansko pristanišče Valono. Dasi se to uradno dementira, se vendarle zbirajo itali- janske čete v jadranskih lukah Anconi in Bariju.

Naše gibanje.

Konzorcij za postavitev invalidskega do- ma v Trbovljah ima svoj občni zbor v nedeljo dne 10. aprila t. l. ob 3. uri popoldne v pro- storih g. Ane Forte. Vabi vse svoje člane in članice ter vse članstvo Udruženja invalidov in trboveljsko občinstvo sploh, da v čim več- jem številu poseti občni zbor. Razdeljevale se bodo tudi nove članske knjižice konzorcija. Upati je, da bo ta velika človekoljubna akcija našla med občinstvom mnogo odmeva in bo občni zbor častno poseten. Prišel bo tudi de- legat Oblastnega odbora U. V. I. iz Ljubljane, ki bo poročal o raznih invalidskih zadevah.

Reševanje obnov postopanja. Nekaterim reducirancem, ki so vložili obnove postopanja, so okrajna sodišča iste že odobrila. Vse dotične obnove pa mora po predpisih revidirati še Višje invalidsko sodišče v Zagrebu. Ker je bilo več urgenc, je Oblastni odbor interveniral pri Viš- jem sodišču, da bi dotične obnove nemudoma rešilo, da pridejo dotični vendar enkrat do svo- jih pravic. Višje invalidsko sodišče pa je od- govorilo sledeče, kar prinašamo v prevodu:

»Na tamkajšni dopis (datum in številka) se obveščate, da to sodišče po predpisih člena 105 alineja šesta, rešuje najprvo predmete, ki se tičejo prevedb. Obnove postopanja morejo priti na vrsto šele tedaj, ko bo izvršeno delo s prevedbami. Ker so prvoinštančna sodišča v drugi polovici leta 1926 delovala intenzivneje, je jasno, da je to sodišče preobloženo s spisi, toda prizadeva se, da bo izvršilo prevedbe v roku, v katerem bodo invalidi mogli priti do obvez iz prejšnjih let.«

Na ta način je treba torej reducirancem počakati, da bodo končane pri Višjem sodišču najprej revizije vseh prevedb, potem pridejo po redu na vrsto njihove obnove.

»Hočem hišo«, odgovori Mapuhi. »Mora imeti streho iz pocinjene železne pločevine in osem- ogelno stensko uro. Mora biti šest sežnjev dolga in okrog mora imeti dvorano iz stebrov. V nji mora biti velika soba z okroglo mizo v sredi in osemogelna ura na steni. Štiri spalnice mora imeti, dve na vsaki strani velike sobe in v vsaki spalnici mora biti železna postelja, dva stola in umivalnik. Zadaj za hišo mora biti kuhinja, do- bra kuhinja z lonci, kozami in štedilnikom. In moraš to hišo postaviti na mojem otoku — na Fakaravi —«

»To je vse«, vpraša Raoul z neverjetnim glasom.

»Šivalni stroj mora tudi biti«, reče Tefara, žena Mapuhia.

»Ne pozabite osemogelno uro«, pripomni Nauri, Mapuhijeva mati.

»Da, to je vse«, reče Mapuhi.

Mladi Raoul se smeje. Smeje se dolgo in pri- srčno. Ali med tem, ko se smeje, si razbija glavo z računanjem. Še nikdar v življenju ni zidal hiše in njegovi pojmi glede tega so bili nekoliko ne- jasni. Med tem, ko se je smejal, je preračunal stroške potovanja na Tahiti, odkoder se mora prepeljati material, za material, vrnitev na Fa- karava, izkrcanje materiala in graditev hiše. Če se za vse slučaje dobro računi, bi to stalo štiri-

Sklepe o pokojnini popravljati je strogo kaznivo. Opazili smo slučaje, da je kdo dostav- ljaj na sklepu kake pripombe ali spremembe naslova. Vse to je nedopustno in zna imeti vsak dotični sitnosti kazenskega zasledovanja, ako predložiti oblasti popravljen sklep. Sklepi so javne listine in se ne smejo na noben način spreminjati. Zato svarimo, ker ne pomaga no- ben izgovor, da kdo ni vedel.

Naši siromaki in davčni cenzus. Naše dru- žine iz Trboveljskega revirja so vložile obširno spomenico na ministra za socialno politiko, ker jim je davčni cenzus vzel invalidsko podporo. Davek na ročno delo, ki si ga mora marsika- teri siromak utrgati od ust, jim na podlagi na- šega uvidevnega cenzusa odvzame borne in- validske pare. Človek z borim zaslužkom rok ni siromašen? Oni, ki zase in za svojo mnogo- brojno družino zasluži okoli 25 Din na dan, naj pri naših življenjskih razmerah ne bo siro- mašen in ni potreben pomoči? Tako je pred- videno po našem cenzusu, ki vsebuje tudi da- vek na ročno delo. Na ta način izgubljajo naši reveži s krvjo prislužene pare. Javilo se je že 19 invalidov, katerim je priznana le polovica bore invalidnine ter 21 vojnih vdov, ki sploh nič ne morejo dobiti samo zato, ker imajo pred- pisan davek na ročno delo. In vendar občutijo te družine toliko gorja, mnogo je že odpušče- nih od dela, pa vendar še niso smatrani za siromašne. Nujna potreba je, da nas poslanci podpro, da se bo invalidnina uredila, kakor za- hteva naše udruženje na pravičnejši podlagi.

Objava razpisa: Ministarstvo Saobračaja aktom svojim K. br. 887 od 24. januarja 1927. godine, dostavilo je:

»Čast mi je umoliti Ministarstvo, da izvoli izdati naređenje preko Velikog župana, da se obaveste svi invalidi, da je Ministarstvo Sa- obračaja propisalo Pravilnikom, koji će važiti od 1. februara tekuće godine, da će invalidi uživati besplatnu vožnju, kad ih nadležne vlasti ili ovlašćene ustanove zovu ili upućuju na le- karski pregled, lečenje, stručnu obuku, radi opravke proteza ili drugih ortopedskih sred- stava i kad se odatle vraćaju svojim kućama. Pratioci invalida pomenutih u čl. 43. invalid- skog zakona, imaće isto pravo na besplatnu vožnju kao i invalidi, koje prate na lečenje. Sem toga, invalidi, kad putuju po privatnoj po- trebi, imaju prava na povlasticu u vožnji u po- lovinu cene tri puta godišnje (čl. 43. Invalidskog Zakona).«

Dostavlja se prednje s molbom, da o pred- njem izvolite preko područnih vam vlasti upo- znati sve invalide u vašoj teritoriji radi znanja.

Po naredbi Ministra Unutrašnjih Dela, Za- stupa Načelnika, Inspektor: podpis nečitljiv.

Iz ekspezeja ministra socijalne politike. O priliki sprejemanja državnega proračuna je mi- nister g. dr. Gosar podal skupščini daljši eks- poze, v katerem je očrtal tudi zaščito inva- lidov.

Konstatiral je, da je še 40% invalidov ne- prevedenih na nove prejemke, kar je smatrati za vzrok, ker vlagajo obnove po čl. 78. inv. zakona.

Kredit za invalidske podpore je znižan od lanskega, ki je znašal 400.000 Din, letos na 320.000 Din. Vzrok je iskati v dejstvu, da se število prejemalcev zmanjšuje z odkupninami.

G. minister je povdarjal, da je sedanji in- validski zakon deloma nepopolen in nejasen, zato se bodo morali nedostatki odpraviti z re- formo zakona. V prvi vrsti se mora postaviti odmera invalidnine na pravičnejšo bazo. Ta nedostatek se bo odpravil v najkrajšem času.

tisoč francoskih dolarjev. Štiritisoch dolarjev to je dvajsettisoch frankov. To je nemogoče. Kako naj spozna vrednost takšnega bisera? Dvajset- tisoč frankov je bilo mnogo denarja — in poleg tega denar njegove matere.

»Mapuhi«, je rekel, »ti si velik bedak. Povej ceno v denarju.

Ali Mapuhi zmaje z glavo in tri glave za njim jih majejo v zboru.

»Hišo hočem«, reče. »Mora biti šest sežnjev dolga in okrog s stebri —«

»Da, da«, ga prekine Raoul. »Vem že o tvoji hiši, ali ne gre. Dam ti tisoč chilskih dolarjev.«

»Hišo hočem«, začne Mapuhi.

»Kaj hočeš s hišo«, vpraša Raoul. »Prvi or- kan ti jo odnese. To vendar moraš znati. Kapitan Raffy pravi, da ravno sedaj diši vzduh po or- kanu.«

»Pa ne na Fakaravi«, reče Mapuhi. »Tam je zemlja mnogo višja. Na tem otoku, da. Vsak orkan pomete s Hikuer. Jaz pa hočem hišo na Fakaravi. Mora biti šest sežnjev dolga in okrog mora imeti dvorano s stebri —«

In Raoulu se je zopet podal opis hiše. Več ur je poskušal željo po hiši, Mapuhiju izbiti iz glave; ali Mapuhijeva mati in žena in Nejakura, Mapuhijeva hči, sta ga krepila v njegovem skle- pu. Pri dvajsetem opisu zaželeno hiše, je videl

Zopet redukcije. Nov budžet nam je spet izmetal iz državnih služb precej invalidov. Po- stali so žrtve redukcije, ki se pri nas od leta do leta pojavlja in nima konca ne kraja.

Letošnja redukcija nam je pobrala zadnje ostanke oddelka za socialno politiko v Ljub- ljani, tako da ga odslej ne bo več.

Pa tudi po invalidskih zavodih in drugih uradih so moči zmanjšane. Pri vsem tem so pa prizadeti ravno zopet invalidi. Oni imajo še najmanj let službe, zato proč z njimi.

Lepa vrsta slug pri socialni politiki, med njimi najtežje vrste invalidi, morajo 1. aprila na cesto brez plače, brez službe in brez vsake druge pomoči. Pa tudi pri drugih uradih so zgubili službe vsakovrstni uslužbenci invalidi. Hišnik invalidskega doma v Ljubljani, ki je 100% invalid z družino, je moral celo takoj zapustiti stanovanje in ga je moralo naše udru- ženje sprejeti v svojo raztrgano barako, da ni brez krova.

Tako postopa pri nas redukcija. Vse to pa ravno v času, ko se objavlja pravilnik o zapo- slovanju invalidov, izdan od ministrstva soci- jalne politike?

Invalidi in vojne žrtve imajo prednost v državnih službah?

Sedaj vidimo kaka prednost je to in kako se jo pri nas pojmuje.

Končno pa neinvalidi dobe posredovanje, da se spravijo v druge službe, le invalidi, ki imajo prednost — ostanejo na cesti.

Kolegi 7. lovskega bataljona, ki poznajo Antona Nolimala, bivšega kuharja 4. pehotne čete, pozneje na fronti v Galiciji kot lovca pri 2. četi 3. vodu, naj se nujno zglasijo ustmeno ali pismeno na upravništvo Vojnega invalida. Ranjen je bil 28. januarja 1915 zjutraj v vasi Radočina blizu Batfelda.

Naši grobovi. Vsled posledic vojne hibe je umrl tov. Janez Bajuk iz Radovice pri Metliki dne 25. III. t. l. v ljubljanski bolnici. Nadpre- gledna komisija v Karlovcu ga je malo prej spoznala sposobnim. Pritožil se je na superre- vizijsko komisijo v Zagrebu, tam so mu tudi priznali 30% stalne invalidnosti, vendar pa mu je diagnozo ugotovila šele smrt. Naj počiva v miru, družini pa naše sožalje. Bil je ugleden mož in so ga v zadnjem času kandidirali celo za župana v Radovici.

Bridka smrt je zadela tov. Jožeta Slaka, vojnega invalida iz Gričev pri Metliki dne 22. t. m., ko se je vozil na kolesu iz Krasnic proti Metliki ga je zadela kap. Nekaj časa je bil tudi odbornik Kraj. odbora v Metliki. Zapušča vdovo s 3 otroci, katerim izrekamo naše sožalje.

Prosilcem za gnoj javlja Oblastni odbor, da se je tudi letos obrnil na Dravsko divizij- sko oblast, ki naj bi izvolila prepustiti brez- plačno invalidom gnoj iz greznic v Vojvoda Mišiča in artilerijski vojašnici v Ljubljani. Toda Oblastni odbor je prejel odgovor, da je g. minister vojne in mornarice pod E. G. Br. 2217 od 15. marca t. l. zavrnil prošnjo za brez- plačno podelitev gnoja z motivacijo, da se mora gnoj prodati ali zamenjati za konjsko krmo. Vsled tega dotičnim reflektantom Udru- ženje letos ne more nuditi te ugodnosti.

Izgubil je člansko knjižico št. 2972 tov. Josip Jerič iz Mekinj pri Kamniku in sicer na progi iz Pragerskega proti Poljčanom. Najdi- telj naj jo vrne našemu uredništvu, svarimo pa pred izrabljanjem.

Razširjajte in čitajte naš list!

Raoul drugi čoln njegove jadrnice, da plove k otoku. Mornarji so ostali pri veslih in pokazali s tem, da hočejo urno zopet stran. Prvi krmilar »Aoraie« je skočil na pesek, spregovoril nekaj besedi z enorokim domačinom in nato bežal k Raoulu. Dan se je naenkrat stemnil. Oblak je skril solnce. Na drugi strani lagune je zapazil Raoul bližajočo se nesrečo oznanjajočo silo vi- harja.

»Kapitan Raffy pravi, da se morate požu- riti«, je bil pozdrav krmilarja. »Če je tu kaj školjk, jih treba za sedaj pustiti in priti pozneje — je delal. Barometer je padel na devetindvaj- set, sedemdeset.«

Sunek vetra je zadel veje palme nad glava- mi in zažvižgal skozi palme, ter vrgel na tla pol ducata zrelih kokosovih orehov. Nato je prih- jal iz daljave dež, se bližal rjoveč kakor vihar in bičal vodo v laguni, da se je kadilo. Prve kaplje so padle naglo in Raoul je planil kvišku.

»Tisoč chilskih dolarjev v gotovini na mizo, Mapuhi«, je rekel glasno, »in za dvesto chilskih dolarjev blaga.«

»Hišo hočem —« je začel zopet Mapuhi.

»Mapuhi«, je kričal Raoul, da je prevpil vi- har. »Ti si živinčel!«

(Dalje prihodnjič.)

Druge novice.

Avtomatična telefonska centrala v Ljubljani, ki je bila otvorjena v soboto 19. marca, posluje v splošno zadovoljstvo. Začetnih težkoč ni bilo toliko, kakor se je pričakovalo in telefonski abonenti bodo kmalu pozabili, da so kedaj telefonirali manj udobno.

Občinske volitve v Laškem se bodo vršile 26. junija t. l.

Najdba okostja izumrle živali v Bosni. Državni muzej v Sarajevu je prejel te dni iz Banjaluke zanimivo pošiljko. V banjaluškem premogokopu so našli nedavno okostje mastodonta, ogromne živali iz prastarih časov.

Pivovarna v Laškem je sedaj končno pokopana. Sedanji lastniki razprodajajo vse premičnine ter bodo razprodali tudi zemljišča. Tovarniški objekti bodo prepuščeni razpadanju. Delavstvo in po večini uradništvo je bilo vrženo na cesto ter trpi največje pomanjkanje.

Slovesna otvoritev protituberkuloznega oddelka v Mariboru. V nedeljo 29. marca t. l. se je vršila slovesna otvoritev protituberkuloznega oddelka, ki ga je zgradila pri mariborski javni bolnici Protituberkulozna liga s podporo javnosti. Moderno urejeni prostori tvorijo pri bolnici poseben oddelek.

Ureditve delovnega časa. Ministrstvo za socialno politiko je poslalo vsem Delavskim zbornicam v državi načrt pravilnika o ureditvi delovnega časa v trgovskih in obrtnih obratih, da izrazijo svoje mišljenje.

»Mussolini nori...« V nekem pariškem nočnem lokalu poje vsak večer pevec Augustino Martini (rodem Italijan) kuplet z naslovom »Mussolini nori...« Italijansko poslanstvo je zahtevalo od Martinija, da odstavi to pesem iz programa. Martini pa je to odbil, češ, da se v Parizu smejo na odru zasmehovati Briand, Poincare, Chamberlain in drugi državniki, torej tudi Mussolini. In zdaj je na plakatih po ulicah brati, da v tem kabaretu Martini poje »Novo pesem o Mussoliniju — prepovedano od italijanskega poslanstva v Parizu.« Uspeh je kajpak velik.

Sovjetski car. Okoli »carja Kirila« je zbrana le manjša skupina ruskih legitimistov. Smatrajo ga za pretendenta kot zastopnika najstarejše veje Romanovih. Ostali monarhisti ne morejo oprostiti Kirilu, da je leta 1917. prvi prisegel na rdečo zastavo komaj proglašene republike pod Kerenskim. Zdaj pa je natisnil Kiril v nemških listih svoj »Moj načrt«. Kiril se smatra kot — Leninov naslednik. To je predvsem kamenček v vrtec njegovega tekmeča Nikolaja Nikolajeviča, ki baje hoče odvzeti kmetom razdeljena veleposestva. To bi značilo kmečki punt. Razen tega je Nikolaj Nikolajevič lep častilec evropske državnosti in ta ni za Rusijo. Kiril je za ohranitev sovjetskega sistema in bo le nadomestil s svojo osebo mnogočlanski »Politični Biro«. Rusija bo »sovjetsko carstvo«. Nekdanje grajščake pa bo nagradil duhoviti car z novimi posestvi — v Sibiriji in Turkestanu.

Sosvet na ljubljanskem magistratu. Notranji minister je imenoval vladnemu komisarju ljubljanske mestne občine sosvet petih članov bivših občinskih svetovalcev in sicer štiri iz SLS in enega iz NRS. V sosvet so imenovani: bivši podžupan dr. Ivan Stanovnik, prof. dr. Valentin Rožič, šolski ravnatelj Ivan Nep. Jeglič, računski svetnik Jože Pirc in odvetnik dr. Vladimir Ravnihar.

Raznoterosti.

Kako si znanstveniki predstavljajo konec sveta. Leto 1925. je bilo zelo bogato kometov ali repatic. Število onih, ki so jih opazili zvezdoslovci, ni nič manjše kakor dvanajst. Že sto let jih ni bilo toliko.

Marsikdo se spominja velikega Halleyevega komete, ki je maja meseca 1910 letel mimo naše zemlje. Nekateri zvezdoslovci so takrat dejali, da obstoja možnost, da trči v zemljo in da bo tako za nas uboge zemljane konec sveta. Toda jedro te repatice je k sreči letelo daleč mimo zemlje. Se repatičin rep nas ni omeignil.

Sicer pa stvar ni nevarna, kajti rep take po vsej miru pohajkuje zvezde sestoji iz tako razredčenih plinov, da jih pri prehodu skozi nje ni mogoče opaziti.

Drugače bi bilo seveda, če bi telo komete samo, tako zvano »jedro«, zadelo ob našo zemljo. Nastala bi strahovita katastrofa, ki bi pa bila omejena samo na ono stran zemeljske oble, kamor bi zadel komet. Zemlja je tako težka in solidna, da je v stanu zdržati tudi tak sunek. Škodil bi ji sicer, a razbil je ne bi.

Domneva se, da se je tak slučaj v zgodovini človeštva že enkrat zgodil: komet ali druga manjša zvezda je trčila ob našo zemljo na ozemlju, kjer se je nahajala velika celina Atlantida in kjer sedaj leži globoka razpoka, ki jo pokriva Atlantski ocean. Stari grški pisatelji pripovedujejo, da je strašen potres uničil to bogato deželo kar na mah, da jo je zalilo morje in da je mnogo mesecev ležala nad tem morjem črna sopara. Menda so bile to kozmične megle, ki jih je zvezda, ki je tam zadela ob zemljo ali pa letela tik mimo nje, vlekla s seboj. Isto pripovedujejo o Atlantidi kameniti spomeniki v Mehiki.

Da dve zvezdi trčita druga ob drugo, niti ni tako redko. Zvezdoslovci so večkrat opazili take slučaje: naenkrat zažari na nebu nova zvezda. To je samo mogoče, ako dve zvezdi trčita. Radi silnega udarca nastane taka vročina, da nova zvezda, ki nastane iz obeh starih, prične žareti v svetli luči.

Nikakor ni izključeno, da naša zemlja prej ali slej ne zadene ob kako drugo zvezdo.

In tako bi konec sveta vsaj v svojem začetku odgovarjal prorokovanju svetega pisma, ki pravi: »Znamenja se bodo prikazala na nebu in moči nebeške se bodo gibale...«

Francoski abbé Morent, ki je napisal že cel kup izredno zanimivih popularno-znanstvenih knjig, nam je v svojem zadnjem delu Les Enigmes de la Science (Skrivnosti znanosti) naslikal, kako bi se videlo približevanje konca sveta: Neko noč zapazi zvezdoslovec na svetlem zvezdnatem nebu temno točko, ki prej še nikoli ni bila tam. Opazovati to temno, bližajočo se zvezdo je šele mogoče, ko meri njen premer približno eno minuto in trinajst sekund, to se pravi toliko kakor glava bučike. Nekaj dni pozneje bi premer že narastel na eno minuto trideset sekund.

Tedaj bi zvezdoslovec vedel z matematično natančnostjo, da bo konec sveta točno v tristo štiri in štiridesetih dneh. A nihče izmed ljudi o tem še ne bi bil obveščen.

Tri mesece po prvem opazovanju temne zvezde v teleskopu pa že ne bi bilo več mogoče stvar skrivati občinstvu. Črna zvezda bi bila že vidna prostemu očesu. Dosegla bi svetovni prostor, po katerem se kreta planet Neptun.

Od tega trenutka naprej bi se zemlja ne vrtela več pravilno. Dolgost dni in noči ne bi več odgovarjala času, ki bi ga kazale naše ure. Zvezdoslovcem bi bilo tako onemogočeno vsako računanje.

Človeštva bi se začela polasčati blaznost. Verniki bi oblegali cerkve in svetišča. Razuzdanci bi se spravljali k svojim zadnjim orgijam. Vsi ozir bi padli. Ljudje ne bi več spoštovali nobene lastnine. Vse delo bi bilo ustavljeno.

To je drugi del prerokovanja: In narodji se bodo morili med seboj...

Oni, ki si niso o pravem času nakopičili živeža, bodo začeli umirati od gladi. Srečen tisti, ki se bo lahko skril s svojo zalogo na samotnem kraju! Ne bo videl strašnih morij in pobojev.

Štiri in trideset dni pred trčenjem temne zvezde, apokaliptične pošasti, in našega solca, bo črna zvezda že došla do Jupitra. Urana in Neptuna bo že prej potegnila nase... Izgledala bo tako velika kakor tretjina lune. Videla se nam bo kakor nova luna na našem nebu. Svetlobo bo dobivala od našega solca. Tu in tam pa bo vstajal iz te nove zvezde ogenj, ki bo skozi razpoke, nastale na njeni skorji, bruhal na dan.

Tedaj bo naše solnce samo izgubilo svoje ravnotežje. Iz njega se bodo pričele dvigati protuberance, dolgi ognjeni jeziki, ki bodo lizali planet Merkur. Na naši zemlji bo nastajala vedno strašnejša vročina. Ozračje bo prenasršeno z elektriko. Neprestano bo strahovito treskalo...

In tu pride konec: nova zvezda se združi v gigantičnem udarcu s solncem; nastane strahovita vročina, ki napolni vse osolnčje...

Toda tega zadnji naši potomci že ne bodo več doživeli, končani bodo že nekaj dni prej.

Na nekem planetu ozvezdja Vege bo pa kak zvezdoslovec morda zabeležil sledeče: »Solnce (zvezda šeste velikosti), ki se je približevalo našemu ozvezdju, je naenkrat pričelo nenavadno močno svetiti. Nova zvezda je spremenila svojo smer in hiti sedaj proti Križu juga...« In novine na oni zvezdi morda te novice ne bodo beležile, tako se jim bo videla malo važna, malenkostna...

Moje življenje na eni nogi. Neki angleški vojni invalid opisuje v velikem londonskem listu svoje življenje na eni nogi. Ker je med našimi slovenskimi tovariši toliko »enonožcev« jih bo gotovo zanimalo, kako se počuti njih angleški tovariš v enakem položaju.

Piše tako-le:

»Kakor mnogo drugih žrtev svetovne vojne, sem tudi jaz do dobrega preizkusil, kako se živi samo z eno nogo. Poleg le malo dobrih, ima ta položaj mnogo slabih strani. Predvsem je tu dejstvo, da se nikakor ne moreš privaditi umetnemu udu telesa. Moj prijatelj, tudi brez ene noge, mi je pripovedoval, da ima v svoji delavnici delavca-invalida z eno nogo, ki ne dela nič drugega kakor umetne noge zase. Pred par leti je bil ta enonožec (ki mora vsekakor biti premožen) v Franciji in pri tej priložnosti si je iz Belgije naročil lepo izdelano umetno nogo. Ko je z njo prišel do angleških carinikov, so mu jo ti zacarinili za tri funte, t. j. 825 Din, češ, da je to »luksus«. Kaj je hotel drugega kot plačati.

Ko sem že precejšnje svote izdal za razne sisteme umetnih nog, sem se končno odločil, da bom nosil le navadno leseno, takozvani »štekel«, kajti ta je še med vsemi najboljša. Toda kmalu sem se prepričal, da sem bil v zmoti, ko sem se tako odločil. Šel sem namreč na nogometno tekmo, kot gledalec seveda. Kakor bi ne bilo nobenega drugega prostora več na svetu, je žoga priletela ravno na mojo leseno nogo, mi isto izpodbila in posledica je bila, da sem telebnil na tla kot bi me z viška nekaj podrlo. Ako bi ne bil slučajno poznal sestro enega izmed klubovih članov, ne vem kako bi se bilo to izšlo, tako pa sem raje potrpel.

Dostikrat se mi pripeti, da popolnoma pozabim na svojo umetno nogo, kajti ako tudi nimam prave noge, vendar jo še vedno čutim kot da bi jo imel. Imel sem namreč v onih časih precejšnje kurje oko na nogi, katero sedaj nimam, toda kurje oko pa čutim še vedno. Nek moj tovariš, ki je v strelskih jarkih v zim 1915/16 ozebel na nogi in mu je bila l. 1917 amputirana, še vedno čuti ozeblino na njej, kar mu je še posebno nerodno, ker si niti pomagati ne more.

Primerilo se mi je, in to ne samo parkrat, da sem posebno od početka izgube noge, zjutraj poskočil iz postelje, ko so me poklicali, kakor sem bil navajen pred vojno. Seveda sem pri tem neusmiljeno telebnil na tla. Počasi sem se potem tudi temu skakanju odvadil. Pred nekaj časom sem bil v gledališču in tam je godba koncem predstave zasvirala državno himno. Seveda nisem mogel tako hitro planiti po koncu kakor drugi gledalci okolu mene, zato pa sem jo takoj dobil po glavi od nekega superpatriota, ki je sedel za menoj. Seveda mu ni moglo priti na misel: češ, mogoče ima pa ta-le pred menoj leseno nogo. Včasih pa ima dejstvo, da imaš le polovico števila nog tudi svoje kompenzacije. Napoleon je pri neki priliki rekel vojaku, ki je zgubil eno nogo in bil seveda silno potr: »nič ne tarnaj, odslej boš imel samo en čevelj za čistiti.« Kar pa je pri današnjih časih več vredno kot ta opazka je to, da mi je treba samo en čevelj kupovati. Preje smo bili mi enonožni invalidi silno udarjeni, kajti, dasi smo rabili samo levi ali pa samo desni čevelj, smo morali vseeno kupovati cel par, ker drugače nismo dobili. Sedaj pa je v Londonu tvrdka, ki izdeluje tudi samo po en čevelj in tudi samo enega računa, kar je navsezadnje glavno. Ena drugih dobrih strani enonožca se je izkazala pri invalidu, ki je na kolodvoru padel pod vlak, kateri mu je pa povzročil le — umetno nogo. Nedavno tega pa se je v Londonu pripetilo, da je nekega pasanta podrhl avtobus ter mu peljal čez obe nogi. Sprevoznik, šofer in policaji so ponesrečencu bili takoj na pomoč a ta se je začudenim rešiteljem smehljal. Kolesa omnibusa so mu namreč strla ob — leseni protezi. Toraj vsaka stvar na svetu ima svojo solčno in senčno stran.

Književnost.

Jack London: »Železna peta«. Izšel je te dni drugi del socialnega romana svetovnoznanega pisatelja Jack Londona »Železna peta« v prevodu Ivana Vuka. Že v prvi knjigi je roman vzbujal veliko napetost, ki pa se v drugi knjigi še stopnjuje. Poleg tega pa se čitatelju razkriva in razširja ves drugi svet, pojav novih oblik človeške družbe, silna borba in tudi silno trpljenje. Delo Jack Londona nudi užitek tudi vsem onim, ki ljubijo umetnost in lepoto. Po širokem svetu zbujajo knjige Jack Londona največje zanimanje. Prevedene so že v mnogo jezikov. Med najzanimivejša njegova dela pa spada nedvomno »Železna peta«, ki jo imamo sedaj v celoti v slovenskem jeziku. Cena drugi knjigi je 12 Din. Ljubiteljem knjig toplo priporočamo. Dobiva se v vseh knjigarnah in pri Zadrugi založbi Ljubljana, Aleksandrova cesta 6.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.

Odgovorni urednik: Stanko Tomc.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Zanjo odgovarja: France Štrukelj.

Vzajemna pomoč

posojilna in gospodarska zadruga

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Šentpeterska vojašnica

sprejema hranilne vloge, daje posojila v gospodarske svrhe vojnim žrtvam.

Priporoča svojo novootvorjeno krojaško delavnico za izdelavo vseh krojev po najnovejših modah. Invalidi, vdove in sirote dobe primeren popust. Sprejema tudi popravila oblek, izdelavo konfekcije in vsa druga krojaška dela.

Krojaška delavnica

„Vzajemne pomoči v Ljubljani“

izdeluje obleke po najnovejših modah po zelo nizki ceni. Vojne žrtve imajo primeren popust. Prevzema tudi naročila za uniforme, damske plašče in razna konfekcijska dela.